

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва

**ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ І ПОЛІПШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ
ОСНОВНИХ ФОНДІВ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студентка IV курсу
спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»
Освітньо-професійної програми
Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність
Щербина Анастасія

Керівник д.е.н., проф. Осадча Т.С.

Рецензент д.е.н., проф. Шашкова Н.І.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Основні фонди підприємств та ефективність їх використання	5
1.1. Основні засоби: поняття, склад, структура та класифікація.....	5
1.2. Методи розрахунку вартості та амортизації основних засобів.....	11
1.3. Основні показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства.....	15
РОЗДІЛ 2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та використання основних фондів підприємства	18
2.1. Загальний аналіз діяльності товариства з обмеженою відповідальністю ПрАТ «Придніпровське».....	18
2.2. Фінансово – економічної аналіз діяльності підприємства.....	22
2.3. Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів підприємства.....	27
РОЗДІЛ 3. Напрями підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства	35
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47

ВСТУП

Актуальність даної роботи полягає в тому, що підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом підвищення ефективності використання основних виробничих фондів є запорукою національного багатства країни, а їх збільшення і вдосконалення, покращення використання є важливою умовою створення матеріально-технічної бази країни, прискорення темпів науково-технічного прогресу та зростання валового продукту країни. Рівень технічного вдосконалення основних засобів, особливо їх активної частини, здійснює безпосередній вплив на ефективність виробництва, якість роботи і результати всієї фінансово-господарської діяльності підприємства.

Мета дослідження. Оцінка та удосконалення економічної ефективності діяльності підприємства шляхом підвищення ефективності використання основних виробничих фондів на підприємствах в сучасних умовах.

Задачі дослідження. Відповідно обраній темі та меті кваліфікаційної роботи передбачається виконання наступних завдань:

- розкрити методологічні основи оцінки економічної ефективності діяльності підприємства;
- розкрити суть і основні функції та структуру основних виробничих фондів;
- провести аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства;
- проаналізувати використання основних виробничих фондів дослідного підприємства;
- розробити пропозиції підвищення ефективності використання основних виробничих фондів;
- обґрунтувати та оцінити запропоновані заходи щодо покращення ефективності діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження виступає ПрАТ «Придніпровське»

Предмет дослідження являються основні виробничі фонди підприємства.

Методи дослідження. Методичною основою є використання методів наукового пізнання: теоретичних (формалізації, логічного, діалектичного принципу вивчення процесів і явищ), загальнологічних (аналізу і синтезу; узагальнення; структурного, коефіцієнтного, просторового еко-кого аналізу), емпіричних (порівняння, опису, системного факторного аналізу), статистичних (угруповання і зіставлення, розрахунок відносних і середніх величин, індексного і графічного зображення даних).

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційного дослідження були представлені на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку», 16-17 квітня 2020 року (м. Херсон, Україна).

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

1.1 Основні засоби: поняття, склад, структура та класифікація

Основою функціонування кожного підприємства є виготовлення продукції чи надання послуг у результаті взаємодії трьох основних елементів виробництва: праці людини, предетів праці (оборотних засобів), засобів праці (основних засобів). «Основні засоби обслуговують виробництво протягом тривалого періоду, беручи участь у декількох виробничих циклах, зберігають свою натуральну форму, переносять свою вартість на готову продукцію по частинах, по мірі свого зносу шляхом амортизації»[5] «Оборотні засоби повністю споживаються в одному виробничому циклі і всю свою вартість одноразово передають на новостворений продукт» [16] А в умовах нестабільної економіки однією з умов функціонування підприємств є забезпеченість їх основними засобами. Основні засоби являють собою рушійну силу з якої починається функціонування підприємства, а в подальшому – саме за допомогою них розширюють виробничу діяльність більшість підприємств. Поняття «основні засоби», в даний час, в економічній літературі має дуже велику кількість визначень та трактувань.

Тому розглянемо суть поняття «основні засоби» в двох напрямках: за науковими підходами та згідно вимог нормативно-правової бази, Регулюється поняття основних засобів в Україні такими основними нормативно-правовими актами: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби», Податковий кодекс України, Господарський кодекс України та П(С)БО 25

«Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», підходи до трактування яких представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Поняття «основні засоби» згідно нормативно-правових актів

Нормативний документ	Визначення основних засобів
П(С)БО 7 «Основні засоби» [1]	Матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
МСБО 16 «Основні засоби» [2]	Матеріальні об'єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду.
Податковий кодекс України [3]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).
П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [10]	До основних засобів включають вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів і орендованих цілісних державних майнових комплексів.
Господарський кодекс України [17]	Основними фондами виробничого і невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів

«Відповідно до методологічних засад формування облікової інформації щодо основних засобів, слід виокремити такі умови їх

ідентифікації, як належність до матеріальних активів, функціональний зв'язок з виробничим процесом, зношування, використання для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, строк корисного використання більше одного року або операційного циклу, збереження натуральної форми» [12]

Розглянемо визначення терміну «основні засоби» серед наукових праць багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів (табл. 1.2.)

Таблиця 1.2

Економічні підходи до визначення поняття «основні засоби»

Автор підходу	Визначення
Бабаєв Ю.А. [5]	Основні засоби – це частина майна, використовувана як засоби праці при виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, якщо він перевищує 12 місяців.
Баняк Н.Д. [6]	Основні засоби – засоби праці, що є матеріально-речовими елементами, грошовим вираженням яких є основні виробничі і невиробничі фонди.
Борисов А.Б. [7]	Основні засоби – засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю основних засобів є участь в процесі виробництва тривалий час, протягом багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переноситься на продукцію, що виготовляється.
Бутинець Ф.Ф. [8, с. 125]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.
Дем'яненко М.Я. [10]	Основні засоби – це термін бухгалтерського обліку, синонім економічного поняття «необоротні матеріальні активи» (засоби виробництва, матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі діяльності або для здійснення адміністративних і соціальних функцій, що використовуються протягом тривалого періоду і поступово переносять свою вартість на продукцію у міру зношення); матеріальні цінності (виробниче майно), що споживається у виробничому процесі, тобто фізичний капітал.
Сопко В. В.	Основні засоби – засоби праці, що експлуатуються довше ніж один рік і мають вартість понад встановлений ліміт; виняток становить лабораторне обладнання, повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва; переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по

	мірі зносу.
Сердюк В. Н.	Основні засоби – засоби праці, ціна яких перевищує встановлений підприємством вартісний ценз, і термін експлуатації яких перевищує один рік (чи операційний цикл, якщо він більший за рік) в первісній натуральній формі як засоби праці (машини, обладнання, прибори та інструменти)
Кужельний Н.В.	Основні засоби – сукупність матеріально-суттєвих цінностей, діючих в натуральній формі і протягом як матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері.
Щербина А.В.	Основні засоби – це матеріальні активи, що функціонують в натуральній формі як у виробничій сфері, так і в невиробничій протягом довгого часу (більш за один рік).

На основі проведеного аналізу, можна зробити висновок, що більшість авторів наукової літератури, під визначенням «основні засоби» розуміють матеріальні активи. Деякі з авторів визначають, що «основні засоби є засобами праці, які використовуються у виробництві протягом тривалого часу. Дуже важливим доповненням є те, що основні засоби повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва та переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по мірі зносу». [6] Можна зробити висновок, що «основні засоби – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва, які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання яких більше одного року. Ефективність використання основних засобів є однією із найбільш важливих дослідницьких ланок на підприємствах. Відтворення основних виробничих засобів розглядається, як процес безперервного їх поновлення» [12]

Для чіткого аналізу основних засобів необхідно насамперед класифікувати їх правильно. «Класифікація основних засобів – угруповання основних засобів по тих або інших ознаках. Згідно з діючою типовою класифікацією, основні засоби групуються за їх галузями, функціональним призначенням, за використанням і належністю, натурально-речовим складом» [14, с. 115].

Залежно від того, яку роль основні засоби відіграють у

виробничому процесі, як використовуються у виробництві їх поділяють на певні групи.

Рис.1.1. Класифікація основних засобів

Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби», «основні засоби класифікуються за такими групами (рис. 1.2):

- 1) земельні ділянки;
- 2) капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;
- 3) будівлі, споруди та передавальні пристрої;
- 4) машини та обладнання;

- 5) транспортні засоби;
- 6) інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- 7) тварини;
- 8) багаторічні насадження;
- 9) інші основні засоби.»[1]

У цілому всі основні засоби залежно від впливу на процес виробництва поділяють на дві частини: активну та пасивну. Активні основні засоби «виступають тими засобами праці, що безпосередньо впливають на оборотні засоби, перетворюючи їх на готову продукцію (робочі машини, устаткування, транспортні засоби, вимірювальні й регулюючі прилади, обчислювальна техніка та лабораторне устаткування). Частина основних засобів, яка є пасивною, не використовується активно у виробництві, проте є необхідною умовою його здійснення (будівлі, споруди)» [14].

Основні засоби за функціональним призначенням розрізняють як невиробничі та виробничі. «До складу виробничих основних засобів належать засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню у сфері матеріального виробництва. На відміну від виробничих невиробничі основні засоби не беруть безпосередньої участі у процесі матеріального виробництва і призначені переважно для обслуговування житлового та комунального господарств, забезпечення культурно-побутових потреб населення у невиробничій сфері тощо» [14].

1.2. Поняття вартості та амортизації основних засобів

Одиницею обліку основних засобів є кожен окремий об'єкт основних засобів. «Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями й приладдям до нього або конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних

самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що для обслуговування мають загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів або частина такого активу, що контролюється підприємством»[36, с.67] «Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що в майбутньому підприємство отримає економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена» [3]

Відповідно Податкового кодексу України «основні засоби – це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких із дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)» [2]

Класифікацію груп основних засобів, за мінімально допустимими термінами їх амортизації відповідно до ПКУ приведено у табл. 1.

Таблиця 1.3

Класифікація груп основних засобів, за мінімально допустимими термінами їх амортизації

Групи основних засобів	Мінімально допустимі терміни корисного використання, років
------------------------	--

Група 1 – земельні ділянки	–
Група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов’язані з будівництвом	15
Група 3	
– будівлі;	20
– споруди;	15
– передавальні пристрої	10
Група 4 – машини та обладнання	5
з них: – електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов’язані з ними засоби зчитування або друку інформації, комп’ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх під’єднання до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони й рації, вартість яких перевищує 6000 грн.	2
Група 5 – транспортні засоби	5
Група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
Група 7 – тварини	6
Група 8 – багаторічні насадження	10
Група 9 – інші основні засоби	12
Група 10 – бібліотечні фонди	–
Група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	–
Група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
Група 13 – природні ресурси	–
Група 14 – інвентарна тара	6
Група 15 – предмети прокату	5
Група 16 – довгострокові біологічні активи	7

З метою складання фінансової звітності створюється наказ про облікову політику підприємства, згідно якої застосовуються критерії до об’єктів основних засобів в бухгалтерському обліку. З використанням тих же методів нараховується амортизація основних засобів в податковому обліку. Згідно ПКУ нарахування амортизації основних засобів здійснюється із застосуванням таких методів (табл. 1.3)

Таблиця 1.4.

Методи нарахування амортизації основних засобів

Суть методу	Сума амортизації	Додаткові показники	Примітки
1. Прямолінійний метод			
Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується на строк корисного використання об'єкта основних засобів	Агод = АМС: Т	АМС = ПС - ЛЗ	Розмір амортизації залежить тільки від терміну використання об'єкта ОЗ. Переваги: цей метод відрізняється легкістю розрахунку. вартість об'єкта ОЗ списується рівними частинами протягом усього терміну його експлуатації. Недоліки: не враховується моральний знос об'єктів ОЗ і фактор підвищення витрат на ремонти у міру його експлуатації (особливо в останні роки використання об'єкта ОЗ)
2. Метод зменшення залишкової вартості			
Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість	Агод = ОСТ (ПС) x На	На = 1 - (ЛЗ: ПС) 1 / Т	Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта ОЗ накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення. Недоліки: передбачає обов'язкову наявність ліквідаційної вартості, необхідної для розрахунку норми амортизації. Якщо ж ліквідаційна вартість дорівнює нулю, то складова (ЛЗ: ПС) 1 / Т також дорівнюватиме нулю. Таким чином річна сума амортизації дорівнюватиме початкової вартості
3. Метод прискореного зменшення залишкової вартості			
Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта, і подвоюється. Даний метод застосовується лише при нарахуванні амортизації до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби).	Агод = ОСТ (ПС) x На	На = (АМС: Т) x 2	Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта ОЗ накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення. Даний метод дає можливість протягом першої половини корисного терміну використання основних засобів відшкодувати до 60 - 70% їх вартості
4. Кумулятивний метод			

<p>Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання</p>	$\text{Агод} = \text{АМС} \times \text{кі}$	$\text{кі} = \frac{\text{Кл}}{\text{Сл}}$	<p>Наприклад, для об'єкта основних засобів з терміном служби 5 років кумулятивне число складе: $1 + 2 + 3 + 4 + 5 = 15$. Відповідно кумулятивний коефіцієнт кожного року експлуатації об'єкта складе: - в перший рік - 5/15; - у другий рік - 4/15; - в третій рік - 3/15; - в четвертий рік - 2/15; - в п'ятий рік - 1/15.</p> <p>переваги: 1. У перші роки, коли інтенсивність використання об'єкта ОЗ максимальна, амортизується більша частина його вартості. 2. У перші роки накопичуються кошти для заміни об'єкта, що амортизується ОС. 3. Забезпечується можливість збільшення частки витрат на ремонт об'єктів, що амортизуються ОС, що припадають на останні роки їх використання без відповідного збільшення витрат виробництва (собівартості продукції) за рахунок того, що зменшення суми відрахувань в ці роки зменшується.</p> <p>Недоліки: певна ступінь трудомісткості</p>
5. Виробничий метод			
<p>Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство розраховує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів</p>	$\text{Амес} = \text{Nмес} \times \text{На}$	$\text{На} = \frac{\text{АМС}}{\text{Нобщ}}$	<p>Застосовується для нарахування амортизації об'єктів ОС, технічний стан яких залежить від кількості виробленої продукції.</p> <p>Переваги: цей метод дуже раціональний. Зручно застосовувати при визначенні амортизації автотранспорту в залежності від його пробігу, верстатів і будь-якого виробничого устаткування.</p> <p>Недоліки: застосування пов'язано з труднощами визначення вироблення окремих об'єктів ОЗ. Поки не зовсім зрозуміло, як буде застосовуватися цей метод в зв'язку з введенням обов'язкового мінімально допустимого терміну амортизації ОС</p>
<p>Умовні позначення: Агод - річна сума амортизації; АМС - вартість, яка амортизується; Т - термін корисного використання об'єкта; ПВ - первісна вартість; ЛВ - ліквідаційна вартість; ОСТ - залишкова вартість; На - норма амортизації; кі - кумулятивний коефіцієнт; Кл - кількість років, що залишилися до кінця строку корисного використання об'єкта ОЗ; Сл - сума числа років корисного використання об'єкта ОЗ; Nмес - фактичний місячний обсяг продукції (робіт, послуг); Нобщ - загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта ОЗ.</p>			

Згідно статті 146 ПКУ встановлено, «що первісна вартість об'єкта основних засобів (кожного певного об'єкта) складається з наступних витрат: суми, що сплачуються постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт

основних засобів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням чи створенням основних засобів (якщо вони не відшкодовуються платнику); витрати на страхування ризиків доставки основних засобів; витрати на транспортування, установлення, монтаж і налагодження основних засобів; фінансові витрати, включення яких до собівартості кваліфікаційних активів передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою» [5]

Тому можна стверджувати, що за сучасних умов діяльності підприємств, як користувачів фінансової звітності їх метою є визначення об'єкта основних засобів, розкриття інформації про основні засоби та нарахування амортизації.

1.3. Основні показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства

«Показники стану й ефективності використання основних засобів можна об'єднати в три групи, які характеризують:

- 1) забезпечення підприємства основними засобами;
- 2) стан основних засобів;
- 3) ефективність використання основних засобів.»[27]

«До показників, які характеризують забезпеченість підприємства основними засобами, належать: фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства. Показники, які характеризують забезпеченість підприємства основними засобами, належать: фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства (рис. 1.2)» [15]

Рис. 1.2. Показники стану та ефективності використання основних засобів

Юрчишена Л. В своїх роботах наголшує, що «Фондоміскість є величиною зворотною до фондovіддачі. Цей показник дає можливість визначити вартість основних засобів на одну гривню виробленої продукції і характеризує забезпеченість підприємства основними засобами. За нормальних умов фондovіддача повинна мати тенденцію до збільшення, а фондоміскість – до зменшення»[32, с. 65]

«Якщо коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки (0,2 - 0,3), то реальний виробничий потенціал підприємства буде низьким і треба терміново шукати кошти для виправлення становища»[25, с. 65]

Розрахунок показників забезпечення стану й ефективності використання основних засобів та їхню характеристику наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5.

Показники стану та ефективності використання основних засобів

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
1. Фондомісткість	$\Phi_k/Вп$	Характеризує забезпеченість підприємства ОЗ
2. Фондоозброєність	$\Phi_k/Ч$	Показує величину основних засобів на працівника
3. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	$\Phi_z/М$	Відображає питому вагу залишкової вартості основних засобів у загальній вартості майна підприємства
4. Коефіцієнт зносу ОЗ	$З_о/\Phi_k$	Показує ступінь зносу ОЗ
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	$1-К_z$	Відображає частину основних засобів придатну до експлуатації
6. Коефіцієнт оновлення ОЗ	Φ_v/Φ_k	Показує частку введених ОЗ у загальній їх вартості
7. Коефіцієнт вибуття ОЗ	Φ_y/Φ_k	Характеризує інтенсивність вибуття ОЗ
8. Коефіцієнт приросту основних засобів	$(\Phi_v-\Phi_y)/\Phi_k$	Показує ступінь збільшення ОЗ у звітному періоді проти минулого періоду
9. Фондовіддача	$Вп/\Phi_k$	Характеризує ефективність використання ОЗ. Відображає суму виробленої продукції на одну гривню ОЗ
10. Рентабельність ОЗв	$Пб/\Phi_k*100\%$	Визначає ступінь використання ОЗ
<p>Φ_k - балансова вартість основних виробничих засобів; $Вп$ - вартість виробленої продукції; Φ_z - залишкова вартість основних виробничих засобів; $М$ - вартість майна підприємства; $З_о$ - сума зносу основних виробничих засобів; $Ч$ - середньооблікова чисельність працівників; Φ_y - вартість уведених основних виробничих засобів; Φ_v - вартість виведених основних виробничих засобів; $К_z$ - коефіцієнт зносу основних виробничих засобів; $Пз$ - загальний прибуток підприємства</p>		

«Показники, які одержані при розрахунку впливу факторів на зміну показників ефективності використання основних засобів є умовні. Адже будь-яке зростання основних засобів розглядається як фактор, який знижує фондівіддачу, проте в умовах технічного прогресу ріст основних засобів, особливо їх активної частини є закономірним явищем, тому керівництво повинно прагнути до ефективного його використання. При оцінці ефективності використання основних засобів необхідно враховувати особливості господарської діяльності, форму власності та стратегічну мету підприємства.»[25, с.15]

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПрАТ «ПРИДНІПРОВСЬКЕ»

2.1. Фінансово-економічний стан підприємства

Приватне акціонерне товариство «Придніпровське» (далі по тексту ПрАТ «Придніпровське») є приватним акціонерним товариством і здійснює свою діяльність відповідно до Статуту підприємства, Конституції України і чинного законодавства України.

Підприємство ПрАТ «Придніпровське» засновано в 1996 році та розташоване в Херсонській області, Нововоронцовського району, с. Новоолександрівка, вул. Першого Травня, буд. 98.

Основний напрямок діяльності фірми – вирощування та реалізація продукції рослинництва. Продукції реалізується дрібним покупцям, а також переробним підприємствам (мельниці, хлібокомбінати, олійниці, тощо). На підприємстві не представлений широкий асортимент продукції рослинництва, але проводиться робота стосовно удосконалення його розширення.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу 76 особи, середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом не має, чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу не має. Фонд оплати праці 9386 тис.грн. Фонд оплати праці в 2018 році складав 8384 тис.грн. Фонд оплати праці в 2019 році відповідно до минулого періоду збільшився на 1002 тис.грн. в зв'язку з підвищенням заробітної плати.

Сучасна кадрова політика товариства спрямована на ринкові умови господарювання. Головна її мета полягає в забезпеченні нині і в майбутньому кожного робочого місця, кожної посади персоналом відповідних професій та спеціальностей і належної кваліфікації.

Місія підприємства ПАТ «Придніпровське» - зайняти провідне місце на ринку постачання олійних культур, стати найбільш конкурентоспроможним підприємством, отримувати максимальні прибутки за мінімальних витрат, забезпечити жителів селища новими робочими місцями.

Діяльністю підприємства управляє – Загальні збори акціонерів та директор, на відповідальних ділянках управління здійснюють головний інженер, головний агроном, головний економіст, головний бухгалтер, головний механік.

Таблиця 2 .1

Загальна характеристика ПАТ «Придніпровське»

№ п/п	Параметри характеристики	Зміст та особливості
1	Галузева належність	Галузь рослинництва та тваринництва
2	Законодавча база заснування та функціонування організації	Здійснює свою діяльність відповідно до Статуту підприємства, Конституції України і чинного законодавства України.
3	Основні види продукції:	
	в рослинництві	Зернові культури: пшениця, ячмінь. Технічні: соняшник.
	в тваринництві	м'ясо свиней та вівців.
4	Форма власності	Приватне акціонерне товариство
5	Загальна чисельність персоналу організації	Згідно штатного розпису чисельність працівників на підприємстві повинна становити 76 осіб.
6	Показники обсягів діяльності за звітний рік, що минув:	
	-товарна продукція,	38028 тис. грн
	-обсяги продажів,	у фізичній масі – 8195 ц.
	-вартість наданих замовникам послуг,	523 тис.грн
-інше.	34 тис.грн	

Організаційна структура управління – склад та підпорядкованість органів управління наведена в табл.1.2. Базою для побудови організаційної структури управління є організаційна структура виробництва та функцій управління.

Організаційна структура органів управління

Орган управління	Структура	Персональний склад
Загальні збори	д/н	д/н
Наглядова рада	Голова наглядової ради Член наглядової ради Член наглядової ради Член наглядової ради Член наглядової ради	Ващенко Лариса Василівна В'юнченко Ганна Михайлівна Світличний Микола Володимирович Петрин Олена Іванівна Іванів Катерина Петрівна
Ревізійна комісія	Голова Ревізійної комісії Член Ревізійної комісії Член Ревізійної комісії	Кошак Людмила Василівна Клименко Світлана Олександрівна Кубай Любов Іванівна
Директор	Директор	Світличний Микола Гнатович

В межах структури управління проходить управлінський процес (рух інформації і прийняття управлінських рішень), між учасниками якого розподілені завдання і функції управління, і відповідно - права і відповідальність за їх виконання.

Організаційна структура підприємства - внутрігосподарські підрозділи, а саме:

1. Мехзагін - вирощування продукції рослинництва: зернові та технічні культури, основні цілі – підвищення врожайності і зниження собівартості з застосуванням нових технологій.

2. Бригада свино-товарної ферми - отримання валового приросту і приплоду. Основні цілі: закупити племіне поголів'я при цьому підвищити середньодобовий приріст, % запліднення і збільшення приплоду.

3. Автопарк - обслуговування основних підрозділів.

4. Будівельна бригада – проведення капітальних ремонтів виробничих приміщень.

5. ЦРМ - ремонт с/г техніки, реставрація і виготовлення запчастин.

6. Електроцех - обслуговування електроліній і забезпечення електроенергією виробничих підрозділів.

В складі основних засобів підприємства, зараховуються матеріальні об'єкти, що утримуються для використання у виробництві, постачанні товарів, надання послуг або для адміністративних цілей протягом корисного використання більше одного року та вартістю більше 6,0 тис. грн.

Об'єкти основних засобів відображаються за первинною вартістю (собівартістю) з вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. У складі основних засобів враховані малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА), що не заперечить вимогам П(С)БО 25.

Надходження основних засобів оформлюється актами приймання - передачі основних засобів (ф.№03), які склалися на кожний окремий інвентарний об'єкт основних засобів за собівартістю.

Амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом ,відповідно до вимог ПКУ та Наказу Про облікову політику підприємства №202 від 29.12.2018 р. Метод нарахування амортизації протягом періоду, що перевірявся, не змінювався. Знос МНМА нараховується у розмірі 100%

Основні види продукції в рослинництві: - зернові культури - пшениця, ячмінь, технічні - соняшник;- в тваринництві - м'ясо свиней та вівців. Головні цілі в рослинництві - за рахунок додержання технологій вирощування і примінення нових високоврожайних сортів зернових та технічнихкультур підвищувати врожайність. По тваринництву: при дотриманні технологій вирощування свиней та вівців, підвищити продуктивність і збільшити поголів'я. Отримання продукції рослинництва є сезонним. Реалізація продукції проводиться за прямими угодами в залежності від ціни. Основні клієнти: ПП "Обрій", ТОВ "Оптімус плюс", ФГ "Агро-промінь", ПП "СВЛ", ТОВ "РУСІНТЕР".

Основні ризики в діяльності господарства: при вирощуванні продукції рослинництва вплив погодно-кліматичних умов. Заходами

щодо зменшення ризиків є своєчасне закриття вологи, посів зернових і технічних культур в агротехнічні оптимальні строки, примінення районованих високоврожайних продуктивних сортів.

Методи продажу, доведення продукції рослинництва і тваринництва за якістю до ринкових стандартів. Основні види сировини для здійснення виробничого процесу: ПММ, насіння, добрива, отрутохімікати, запчастини. Таку сировину, як мінеральні добрива, ПММ господарство закупає в той період, коли на них найнижчі ціни. При впровадженні в рослинництві широкозахватних агрегатів дало змогу знизити витрату пального на 1 умовний гектар на 12% і зменшення оптимальних строків виконання основних польових робіт на 10%. Господарство й надалі буде займатися вирощуванням зернових та технічних культур, м'ясним скотарством. Основними постачальниками сировини і матеріалів, які займають більше 10% в загальному обсязі постачання є: по ПММ - ПП "Нафататранссервіс"; по запчастинам - ТОВ "Украгрозапчастина" (м.Каховка), по міндобривам - ТОВ "Інвестагрохім" та ТОВ "Хімпром Україна".

2.2. Фінансово – економічної аналіз діяльності підприємства

Проведемо аналіз техніко-економічних показників ПАТ "Придніпровське" за 2016-2018 рр. в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Техніко-економічні показники ПАТ "Придніпровське" за 2016-2018

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2016	2017	2018	за 2017-2018 рр.	за 2016-2018 рр.	за 2017-2018 рр.	за 2016-2018 рр.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	32159	41191	45610.0	4419.0	13451.0	10.7	41.8
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	22558	29709.9	34545.9	4836	11987.9	16.3	53.1

Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	31016.5	38677	42991.9	4314.9	11975.4	11.2	38.6
Реалізовано продукції, тис. грн.	38028	39662	34935.4	-4726.6	-3092.6	-11.9	-8.1
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	25868	25797	25685.5	-111.5	-182.5	-0.4	-0.7
Матеріальні витрати, тис. грн.	13689	15800	15685.5	-114.5	1996.5	-0.7	14.6
Витрати на оплату праці, тис. грн.	4539	6856	6998	142	2459	2.1	54.2
Чисельність працюючих, чол.	86	82	74	-8	-12	-9.8	-14.0
Чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	78	74	66	-8	-12	-10.8	-15.4
Чистий прибуток, тис. грн.	8059	7638	3224.7	-4413.3	-4834.3	-57.8	-60.0
Фондовіддача	1.7	1.3	1.0	-0.3	-0.7	-24.2	-40.0
Фондомісткість	0.6	0.7	1.0	0.2	0.4	32.0	66.7
Фондоозброєність	289.2	401.5	523.4	121.9	234.2	30.4	81.0
Продуктивність праці персоналу, тис. грн. / чол.	442.2	483.7	472.1	-11.6	29.9	-2.4	6.8
Продуктивність праці промислово-виробничого персоналу, тис. грн. / чол.	487.5	536.0	529.3	-6.6	41.8	-1.2	8.6
Матеріаломісткість продукції, %	50.3	44.4	45.1	0.6	-5.3	1.5	-10.4
Середня заробітна плата, грн.	4398.3	6967.5	7880.6	913.2	3482.4	13.1	79.2
Рентабельність продукції, %	31.2	29.6	12.6	-17.1	-18.6	-57.6	-59.7
Рентабельність активів, %	25.1	18.5	7.1	-11.5	-18.0	-61.9	-71.8
Рентабельність власного капіталу, %	26.0	19.7	7.5	-12.2	-18.5	-62.0	-71.1

За даними табл. 2.3. видно, що середньорічна вартість капіталу в 2018 р. становить 45610.0 тис. грн. на 4419.0 тис. грн. більше минулорічного показника, темп приросту становить 10.7%, а в порівнянні із показником за 2016 р. вартість активів збільшилася на 13451.0 тис. грн., темп приросту активів ПАТ "Придніпровське" за 2016-2018 рр. становить 41.8%.

Середньорічна вартість основних засобів (за первісною оцінкою) становить в 2018 р. 34545.9 тис. грн. За останній рік вартість основних засобів збільшилася на 4836 тис. грн. (темп приросту основних засобів

за останній рік склав 16.3%). У порівнянні із 2016 роком, вартість основних засобів збільшилася на 11987.9 тис. грн. темп приросту за 2016-2018 роки становить 53.1%.

Середньорічна вартість власного капіталу склала в 2018 р. 42991.9 тис. грн. За останній рік власний капітал зріс на 4314.9 тис. грн. (темپ приросту за останній рік склав 11.2%). У порівнянні із показником за 2016 р., власний капітал зріс на 11975.4 тис. грн. (темп приросту становить 38.6%).

Виручка від реалізації в 2018 р. склала 34935.4 тис. грн. За останній рік обсяг збуту впав на 4726.6 тис. грн. (темп приросту за останній рік склав -11.9%). У порівнянні із показником за 2016 р., обсяг реалізації впав на 3092.6 тис. грн. (темп приросту становить - 8.1%).

Порівнюючи темпи приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від реалізації, спостерігаємо найбільший приріст має середньорічна вартість основних засобів (16.3%). За 2017-2018 рр. темп приросту власного капіталу менший темпа приросту основних засобів. Даний фактор є негативним, оскільки збільшення основного капіталу відбувається за рахунок позичкових коштів. Порівнюючи темп приросту власного капіталу із активами, спостерігаємо темп приросту власного капіталу більший темпа приросту активів - це хороший показник. Виручка від реалізації зростає меншими темпами, ніж активи підприємства. Це свідчить про те, що інвестиції підприємства в капітал не окуповуються повною мірою.

На рис. 2.1 наведено порівняння темпів приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від реалізації за 2017-2018 рр.

Основними показниками, що характеризують ефективність використання основних засобів та забезпечення ними, є фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність. Проаналізуємо їх. Показник фондоддачі склав в 2018 році 1.0. Темп приросту за останній рік

становить -24.2%, що є негативним фактором для досліджуваного підприємства. Динаміка показника фондівдачі наведена на рис. 2.4.

Рис. 2.1. Порівняння темпів приросту основних показників ПАТ «Придніпровське»

Основними показниками, що характеризують ефективність використання основних засобів та забезпечення ними, є фондівдача, фондомісткість та фондоозброєність. Показник фондівдачі склав в 2018 р. 1.0. Темп приросту за останній рік становить - 24.2%, що є негативним фактором для досліджуваного підприємства. Динаміка показника фондівдачі наведена на рисунку 2.2.

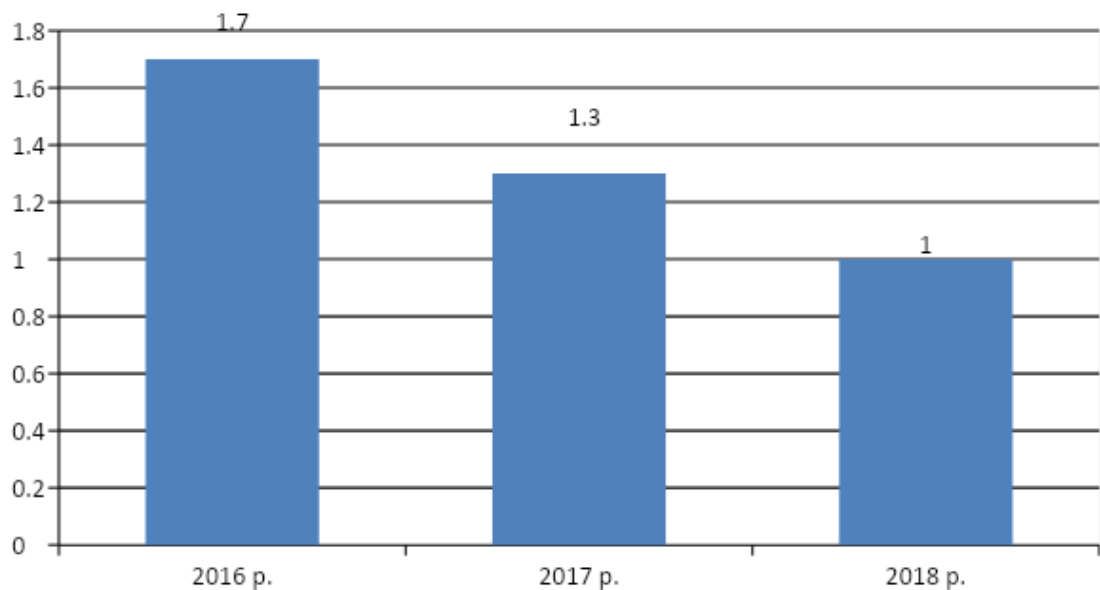

Рис. 2.2. Динаміка зміни фондівдачі ПАТ "Придніпровське"

Фондомісткість - показник, обернений до фондівдачі. В 2018 р. він склав 1.0. Темп приросту показника за останній рік складає 32.0%, а за 2016-2018 рр. - 66.7%.

Фондоозброєність становить в 2018 р. 523.4 тис. грн. на одного працюючого. Даний показник у порівнянні із 2017 р. збільшився на 121.9 тис. грн., а у порівнянні із показником за 2016 р. збільшився на 234.2 тис. грн.

Аналіз ефективності діяльності підприємства показав, що підприємство є прибутковим, прибуток в 2018 році становить 3224.7 тис. грн., що на 4413.3 тис. грн. менше минулорічного показника. Динаміка прибутку наведена на рис. 2.3.

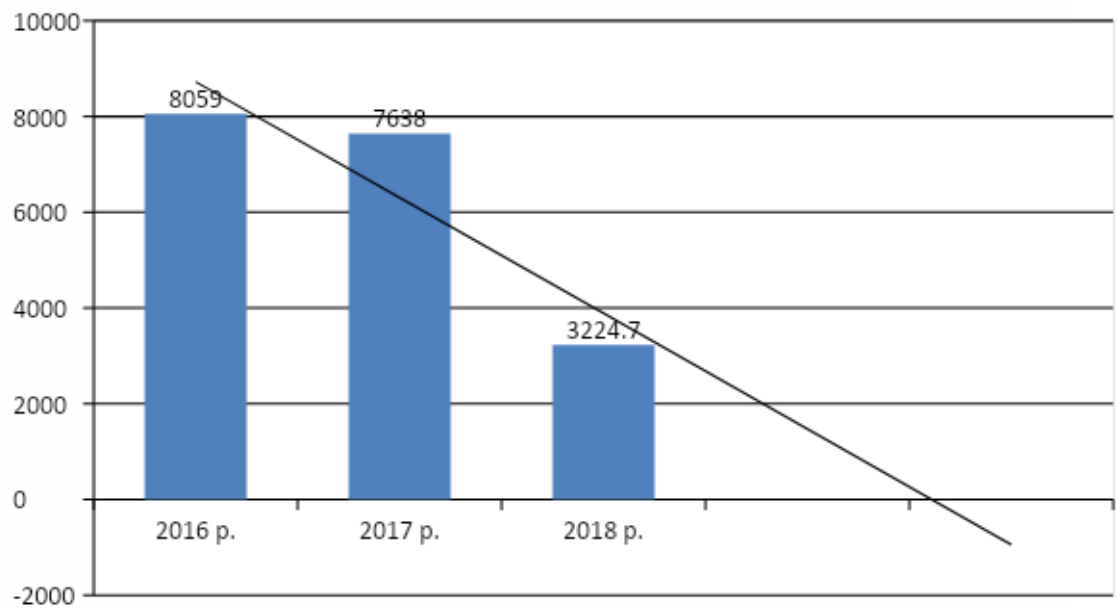

Рис. 2.3. Динаміка чистого прибутку ПАТ "Придніпровське"

Показники рентабельності за останній рік погіршилися. Так, рентабельність продукції за останній рік зменшилася на 17.1% і склала в 2018 році 12.6%. Рентабельність активів за останній рік зменшилася на 11.5% і склала в 2018 році 11.5%, рентабельність власного капіталу за останній рік зменшилася на 12.2% і склала в 2018 році 7.5%.

Позитивними змінами в діяльності є: збільшення середньорічної вартості активів, збільшення середньорічної вартості основних засобів,

збільшення середньорічної вартості власного капіталу, збільшення фонду оплати праці, збільшення середньої заробітної плати,

Негативними є: зменшення виручки, скорочення штату підприємства, зменшення прибутку, погіршення фондівіддачі, погіршення продуктивності праці, зменшення рентабельності продукції, зменшення рентабельності активів.

2.3. Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів підприємства

Проведемо аналіз фінансових результатів ПрАТ "Придніпровське" за 2017-2019 рр. Почнемо із аналізу доходів в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки та структури доходів ПрАТ "Придніпровське"

Вид доходу	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017	2019/ 2018	2019/2017
Чистий дохід	38028	40161 .5	34935.4	-5226.1	-3092.6	-13.0	-8.1
Інші операційні доходи	523	152	124.9	-27.1	-398.1	-17.8	-76.1
Інші фінансові доходи	469	0	0	0	-469	—	-100
Інші доходи	353	882.6	258.9	-623.7	-94.1	-70.7	-26.7
Всього доходи	39373	41196 .1	35319.2	-5876.9	-4053.8	-14.3	-10.3

Чистий дохід в 2019 році склав 34935.4 тис. грн., що на 5226.1 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав - 13.0%. У порівнянні із показником за 2017 рік чистий дохід зменшився на 3092.6 тис. грн., а темп приросту за 2017-2019 роки склав -8.1%. Питома вага чистого доходу в доходах підприємства в 2019 році склала 98.9%.

Інші операційні доходи склали в 2019 році 124.9 тис. грн., що на 27.1 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік

склав -17.8%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні доходи зменшилися на 398.1 тис. грн. (темп приросту склав -76.1%). Питома вага інших операційних доходів в доходах підприємства в 2019 році склала 0.4%.

Інші фінансові доходи в 2019 році У порівнянні із показником за 2017 рік інші фінансові доходи зменшилися на 469 тис. грн. Інші доходи в 2019 році склали 258.9 тис. грн., що на 623.7 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -70.7%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші доходи зменшилися на 94.1 тис. грн. Питома вага інших доходів в доходах підприємства в 2019 році склала 0.7%.

Загальна сума доходів в 2019 році становила 35319.2 тис. грн., що на 5876.9 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -14.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума доходів зменшилася на 4053.8 тис. грн.

Проведемо аналіз витрат досліджуваного підприємства в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки та структури витрат ПрАТ "Придніпровське"

Види витрат, тис. грн.	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	25868	31153	25685.5	-5467.5	-182.5
Адміністративні витрати	2379	2219	2441	-124	-2379
Витрати на збут	89	90	110	12	21
Інші операційні витрати	1783	7866.7	6975.4	-891.3	5192.4
Інші витрати	1195	133.9	1120	986.1	-75
Всього витрати	31314	39153.6	33780.9	-5372.7	2466.9

Собівартість реалізації продукції в 2019 році становила 25685.5 тис. грн., що на 5467.5 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за 2018-2019 роки склав -17.6%. У порівнянні із показником за

2017 рік собівартість реалізації продукції зменшилася на 182.5 тис. грн., а темп приросту за цей період склав -0.7%. Питома вага собівартості реалізації у загальних витратах підприємства в 2019 році склала 76.0% ($25685.5 / 33780.9 * 100$).

Адміністративні витрати склали в 2019 році 0 тис. грн., що на 0 тис. грн. менше значення попереднього року. У порівнянні із показником за 2017 рік адміністративні витрати зменшилися на 2379 тис. грн., за період з 2017 по 2019 роки темп приросту адміністративних витрат склав -100%.

Витрати на збут в 2019 році склали 0 тис. грн., що на 0 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на збут зменшилися на 89 тис. грн., темп приросту за цей період склав -10%.

Інші операційні витрати в 2019 році склали 6975.4 тис. грн., що на 891.3 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -11.3%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні витрати збільшилися на 5192.4 тис. грн. Питома вага інших операційних витрат у витратах підприємства в 2019 році склала 20.6%.

Інші витрати в 2019 році склали 1120 тис. грн., що на 986.1 тис. грн. більше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав 736.4%. У порівнянні із показником за 2017 рік інші витрати зменшилися на 75 тис. грн. Питома вага інших витрат у витратах підприємства в 2019 році склала 3.3%.

Загальна сума витрат в 2019 році склала 33780.9 тис. грн., що на 5372.7 тис. грн. менше значення 2018 року. Темп приросту за останній рік склав -13.7%. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума витрат збільшилася на 2466.9 тис. грн., темп приросту витрат за 2 роки склав 7.9%.

Проаналізуємо структуру операційних витрат ПрАТ "Придніпровське" за елементами в таблиці 2.6.

**Аналіз динаміки та структури операційних витрат ПрАТ
"Придніпровське" за 2017-2019 роки**

Види витрат, тис. грн.	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019/2018	2019 / 2017
Матеріальні витрати	13689	14689	14989	300	1300
Витрати на оплату праці	4539	4634	3546	-1088	-993
Витрати на соціальне страхування	920	821	983	162	63
Амортизація	1884	2148	2004	-144	120
Інші витрати	6166	5969	6273	304	107
Всього витрат	27198	28261	27795	-466	597

Матеріальні витрати в 2019 році склали 14989 тис. грн., що на 300 тис. грн. менше значення 2018 року. Витрати на оплату праці в 2019 році склали 3546 тис. грн., що на 1088 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на оплату праці зменшилися на 993 тис. грн. Витрати на соціальне страхування в 2019 році склали 983 тис. грн., що на 162 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік витрати на соціальне страхування зменшилися на 920 тис. грн. Амортизаційні витрати в 2019 році склали 2004 тис. грн., що на 120 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік амортизаційні витрати зменшилися на 144 тис. грн.

Таблиця 2.7.

Аналіз показників ліквідності ПрАТ "Придніпровське"

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019/ 2018	2019/ 2017
Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності)	8.3	14.6	6.6	-8.0	-1.7
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	2.3	0.7	0.2	-0.5	-2.1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1.8	0.3	0.1	-0.1	-1.7

Чистий оборотний капітал	23826. 3	26978. 6	26463. 8	-514.8	2637.5
--------------------------	-------------	-------------	-------------	--------	--------

Отже, на кінець 2019 року коефіцієнт покриття становить 6.6. Даний показник є високим і свідчить про те, що за рахунок оборотних коштів підприємство може повністю погасити короткострокові зобов'язання в поточному році. За останній рік коефіцієнт покриття зменшився на 8.0, що є негативним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник зменшився на 1.7.

На кінець 2019 року коефіцієнт швидкої ліквідності становить 0.2. Даний показник є низьким і свідчить про те, що за рахунок середньоліквідних активів підприємство не може погасити короткострокові зобов'язання в поточному році тільки на 18.5%. За останній рік коефіцієнт швидкої ліквідності зменшився на 0.5, що є негативним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник зменшився на 2.1.

Таблиця 2.8.

Аналіз показників ефективності використання основного капіталу ПрАТ "Придніпровське"

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Частка основного капіталу у власному	0.4	0.3	0.4	0.01	-0.05
Коефіцієнт модернізації	0.5	0.6	0.6	0.03	0.1
Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення	0.8	0.9	0.9	-0.01	0.1

За даними аналізу ми бачимо, що частка основного капіталу у власному становить на кінець 2019 року 0.4 (15930 / 45337.2). За останній рік показник зменшився на 0.01, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник зменшився на 0.05.

Коефіцієнт модернізації становить на кінець 2019 року 0.6 (24321.2 / 40251.2). За останній рік показник зменшився на 0.03, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник зменшився на 0.1.

Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення становить на кінець 2019 року 0.9 ((15930) / 50059.1). За останній рік показник збільшився на 0.01, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник збільшився на 0.1.

Підсумовуючи дослідження зазначимо, що основний капітал сформований за рахунок власних джерел фінансування. Основні засоби придатні для використання в господарській діяльності.

Проведемо аналіз ефективності використання оборотного капіталу.

Таблиця 2.9.

**Аналіз показників ефективності використання оборотного капіталу
ПрАТ "Придніпровське"**

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Власний оборотний капітал	23826.3	26978.6	26463.8	-514.8	2637.5
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0.6	0.6	0.6	0.02	-0.03
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0.5	0.6	0.5	-0.1	0.01

Власний оборотний капітал становить на кінець 2019 року 26463.8 тис. грн. За останній рік вартість власного оборотного капіталу зменшилася на 514.8 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшилася на 2637.5 тис. грн., що є позитивним фактором. Коефіцієнт маневреності власних коштів становить на кінець 2019 року 0.6. За останній рік показник зменшився на 0.02 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшився на 0.03 тис. грн., що є позитивним фактором. Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом

становить на кінець 2019 року 0.5. За останній рік показник зменшився на 0.1 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшився на 0.01 тис. грн., що є позитивним фактором.

Таблиця 2.10

Аналіз показників ділової активності ПрАТ "Придніпровське"

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018рр.	2019 від 2017рр.
Коефіцієнт оборотності активів	0.9	0.9	0.8	-0.1	-0.1
Тривалість обороту активів, днів	389.9	408.8	452.7	43.9	62.8
Коефіцієнт оборотності запасів	2.4	1.9	1.4	-0.5	-1.0
Тривалість обороту запасів, днів	149.6	190.4	253.8	63.5	104.3
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	33.3	34.3	71.5	37.2	38.2
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	10.8	10.5	5.0	-5.5	-5.8
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	15.1	15.3	11.3	-4.0	-3.8
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	23.8	23.5	31.7	8.3	7.9

За даними таблиці ми бачимо, що в 2019 році коефіцієнт оборотності активів склав 0.8, що на 0.1 менше показника за 2018 рік та на 0.1 менше значення оборотності активів за 2017 рік. Тривалість обороту активів в 2019 році становить 452.7 днів, що є нормальним показником. Відзначимо, що за останній рік тривалість обороту активів збільшилась на 43.9 днів.

Коефіцієнт оборотності запасів підприємства склав в 2019 році 1.4, що на 0.5 менше показника за 2018 рік та на 1.0 менше значення оборотності запасів за 2017 рік. Тривалість обороту запасів в 2019 році становить 1.4 днів, що є нормальним показником. За останній рік тривалість обороту запасів збільшилась на 63.5 днів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості склав в 2019 році 71.5, що на 37.2 більше показника за 2018 рік та на 38.2 більше значення оборотності дебіторської заборгованості за 2017 рік. Період погашення дебіторської заборгованості в 2019 році становить 5.0 днів,

що є низьким показником. За останній рік термін погашення заборгованості зменшився на 5.5 днів.

Зазначимо, що період погашення дебіторської заборгованості менший періоду погашення кредиторської в 2019 році, що є хорошим показником, який свідчить про те, що підприємство встигає вивільнити кошти та за їх рахунок погашати кредиторську заборгованість. Період погашення кредиторської заборгованості 31.7 днів, що на 8.3 днів більше показника 2018 року.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах зростання конкуренції між приватними підприємствами в сфері надання послуг технічного сервісу стає очевидним що будь-яке підприємству необхідно прикладати всіх зусиль для підвищення ефективності використання власних основних засобів. Це є гарантом підвищення продуктивності праці, що неодмінно приведе до збільшення доходів, а отже і до підвищення рівня конкурентоздатності. Тому існує нагальна потреба збільшення максимальної ефективності діяльності підприємства і це повинно стати однією з ключових завдань для будь-якої організації.

Також необхідно зазначити, що при ефективному використанні основних фондів знижується потреба в них, що веде до економії, тобто мінімізації витрат, а це, в свою чергу, знову-таки впливає на підвищення рівня конкурентоздатності.

Ефективне функціонування «основних виробничих засобів залежить від того, наскільки повно реалізуються екстенсивні та інтенсивні фактори поліпшення їх використання» [21,с.45]

Всі резерви підвищення ефективності використання основних виробничих фондів і потужностей можна звести до двох груп резервів - інтенсивним і екстенсивним - відповідно з показниками. При цьому важливо пам'ятати, що в кожній галузі можливості реалізації резервів будуть різними і вимагають глибокого знання специфіки галузі.

«Фактори і резерви підвищення ефективності виробництва визначають і конкретні шляхи їх реалізації. В умовах ринкової економіки при наявності стабільного попиту на продукцію і сировинних ресурсів на її виробництво шляхи поліпшення використання основних

фондів визначаються необхідністю реалізації резервів найбільш повного завантаження обладнання.

У цих умовах підвищення ефективності використання основних фондів здійснюються зростанням обсягу виробництва шляхом всебічного збільшення екстенсивності і екстенсивності на основі зведення до мінімуму внутрішніх простоїв, ліквідацією «вузьких місць» в пропускній здатності технологічно взаємопов'язаних груп устаткування, виключення сезонності, виключення цілоденних простоїв, збільшення змінності роботи і ін.» [24,с.15]

Напрями підвищення ефективності використання основних фондів будуть різними в конкретних галузях.

В даний час для кондитерської промисловості в цілому, і для зокрема для підприємств технічного сервісу, характерно екстенсивне використання основних засобів, що вказує на невідкладність прискорення процесів оновлення на підприємствах. В цілому, виявлення факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на використання основних засобів, дозволить своєчасно вжити заходів для підвищення ефективності їх використання.

Визначальним є стан групи інвестиційно-іноваційних факторів, тобто темпи зростання інвестицій в основний капітал, частки амортизаційних відрахувань у джерелах фінансування інвестицій в основний капітал, частки амортизації в продукції, частки нематеріальних активів у структурі активів, частки витрат.

Зокрема, низька частка амортизаційних відрахувань на підприємствах техсервісу, спричиняє високий знос основних засобів, низьку частку амортизації ємності продукції, малий коефіцієнт вибуття основних засобів. Низька питома вага нематеріальних активів свідчить про відсутність передових технологій і недостатньо прогресивному виробничому апараті. Процеси оновлення основних засобів на підприємствах технічного сервісу затруднені тим, що амортизація не

виконує своєї відтворювальної функції. В основі діючої системи амортизації лежить ідея поступової заміни самого об'єкта, що амортизується, його відтворення, а не створення у підприємств вільних грошових коштів для розвитку його виробничої бази. Ця функція амортизації перейшла з планової в ринкову економіку.

Поняття амортизації в економіці трактується як витрати на повне відновлення основних засобів, що суперечить міжнародній практиці. Тому основні положення амортизаційної політики не відповідають умовам планованої модернізації матеріально-технічної бази промисловості. Накопичення амортизаційних відстає від зростання цін замінного обладнання, що робить нереальним оновлення активної частини основних засобів.

Основні напрямки підвищення ефективності використання основних засобів приватного підприємства наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Основні напрямки підвищення ефективності використання основних засобів приватного підприємства

Тип ефективності використання основних засобів, ефективності виробництва	Оновлення основних засобів	Введення потужностей	Рівень амортизації в структурі собівартості продукції, вид амортизації	Тип амортизаційної політики на макрорівні
Фондомісткість, екстенсивний	модернізація основних засобів, заміна зношених основних засобів новішими, реконструкція обладнання	введення нових потужностей, зростання капітальних вкладень	від 1% до 5%, лінійний	регресивна
фондозберегаючі, інтенсивний	технологічні нововведення, наукомістке оновлення основних засобів	введення нового виробничого апарату з оновленням технологічного ланцюжка	Більше 7%, прискорений	прогресивна

В даний час для підприємств технічного сервісу фондомістких вид підвищення ефективності основних фондів і екстенсивний тип підвищення виробництва, при цьому на всіх підприємствах, в тому числі і на ПрАТ «Придніпровське», використовується лінійна амортизація, переоцінка основних фондів не проводиться.

Таким чином, для підвищення ефективності використання основних фондів на ПрАТ «Придніпровське» необхідно розробити економічний механізм, спрямований на інноваційний розвиток розвитку виробничого потенціалу за допомогою обліку об'єктів основних фондів за справедливою вартістю, введення компонентної амортизації, виділення групи інвестиційної нерухомості, перерозподілу витрат у структурі собівартості продукції, використанні прискорених методів нарахування амортизації, проведення оцінки на знецінення активів, а також вибору типу підвищення ефективності основних фондів.

Найбільш прогресивним є інтенсивний тип ефективності використання основних засобів, проте він поки не використовується на приватних підприємствах (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Причини, що впливають при формування типу підвищення ефективності основних засобів

Фактори	Фактичний стан	Бажаний стан
Частка амортизації в структурі собівартості продукції	не більше 3%	не менше 7%
Методи нарахування амортизації	лінійна	прискорена, з коефіцієнтом прискорення = 4
цільове використання амортизаційних відрахувань	на модернізацію і реконструкцію	на технічне переозброєння і повне оновлення
Коефіцієнти оновлення та вибуття основних фондів	Кон = 2,5÷6,6 Квиб = 0,8÷0,9	Кон = Квиб ≥ 6
Тип відтворення основних фондів	Фондомісткість, екстенсивний	фондосберегаючий, інтенсивний
Цикл відтворення	тривалий	скорочений

Застосування концепції справедливої вартості дозволить формувати інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства на основі реально існуючих цін. Цей підхід передбачає коригування вартості основних фондів на інфляційну складову.

Для цього необхідно здійснювати аналіз бюджетів і прогнозів, затверджених керівництвом ТОВ «Ліском-Шпон», проводити оцінку грошових надходжень і платежів, що виникають у зв'язку з триваючим використанням об'єкта основних фондів і його остаточним вибуттям та здійснювати технічний аналіз об'єкта. Результатом такого аналізу може стати списання основних фондів, тривалий час не знаходять застосування на підприємстві.

Необхідно відзначити, що відповідно до стандарту керівництву компанії дозволено самостійно визначати терміни служби основних фондів, в залежності від того, в залежності від того, протягом якого періоду часу підприємство збирається отримувати економічну вигоду від їх використання.

Так на підприємстві що надає послуги технічного сервісу для цілей бухгалтерського обліку продовжують застосовувати норми амортизації, встановлені в постанові де прописано, що організація сама визначає термін їх корисного використання.

Введення компонентної амортизації увазі, що амортизаційні відрахування мають визначатися окремо для кожного значного компонента об'єкта основних фондів.

Так класифікація двигуна транспортного засобу «як компонента дозволяє нараховувати амортизацію протягом усього терміну його корисного використання і повністю амортизувати вартість двигуна до нуля або ліквідаційної вартості на дату заміни. Після цього визнання компонента припиняється, а вартість замінного компонента капіталізується при установці нового двигуна.» [22,с.124]

Виділення категорії інвестиційної нерухомості (майна, що перебуває у розпорядженні власника або орендаря за договором фінансової оренди з метою отримання орендних платежів, доходів від приросту вартості капіталу, або того й іншого, але не для використання у виробництві або постачанні товарів чи послуг, або для адміністративних цілей; і не для продажу в ході звичайної діяльності) дозволить оптимізувати структуру основних засобів.

Пропонований механізм інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств побудований з урахуванням стандартів міжнародної фінансової звітності. Впровадження цього механізму не тільки дозволить підвищити ефективність використання основних засобів, а й сприятиме залученню додаткових інвестицій, так як ведення обліку в стандартах фінансової звітності дозволить підприємствам у тому числі і ПрАТ «Придніпровське», виходити на зовнішні ринки.

Таким чином, в якості основних напрямків підвищення ефективності використання основних виробничих фондів ПрАТ «Придніпровське» пропонується: розробка і введення концепції оновлення основних засобів, спрямованої на збільшення частки інвестицій в активну частину основних засобів, в нематеріальні активи; підвищення частки амортизації в структурі собівартості продукції за рахунок зміни амортизаційної політики; перехід від екстенсивного до екстенсивного використання основних засобів, що дозволить поліпшити співвідношення між показниками фондоддачі, фондоозброєності і продуктивності праці.

Аналіз ефективності використання основних засобів є складовою частиною аналізу основних засобів. Основною метою аналізу ефективності використання основних засобів є визначення шляхів підвищення ефективності їх використання.

«Основні напрямки аналізу основних засобів та відповідні завдання, які вирішуються в рамках кожного напрямку. Завданнями

аналізу ефективного використання основних засобів є: встановлення забезпеченості підприємства та його структурних підрозділів основними засобами; відповідність величини складу і технічного рівня фондів потребі в них; вивчення складу і динаміки основних засобів, темпів оновлення активної частини; визначення ступеня використання основних засобів і факторів, на них вплинули; визначення впливу використання основних засобів на обсяг продукції і інші економічні показники роботи організації.» [6]

«Поліпшення використання основних фондів вирішує широке коло економічних проблем, спрямованих на підвищення ефективності виробництва: збільшення обсягу випуску продукції, зростання продуктивності праці, зниження собівартості, економію капітальних вкладень, збільшення прибутку і рентабельності капіталу і, в кінцевому рахунку, підвищення рівня життя суспільства.

При наявному технічному рівні і структурі основних виробничих фондів збільшення випуску продукції, зниження собівартості і зростання накопичень підприємств залежать від ступеня використання основних виробничих фондів.» [17,с.14] Всі показники їх використання можуть бути об'єднані в три групи:

Екстенсивного використання основних виробничих фондів, що відображають рівень використання їх за часом ;

Інтенсивного використання, відображають рівень використання за потужністю (продуктивності) ;

Інтегрального використання, що враховують сукупний вплив усіх чинників - як екстенсивних, так і інтенсивних .

Екстенсивний розвиток передбачає додаткове залучення ресурсів у виробництво: збільшення чисельності, зростання закупівель матеріальних ресурсів і т.д. Додаткове залучення ресурсів у виробництво, збільшення часу їх використання (підвищення

коефіцієнта змінності роботи обладнання , збільшення тривалості робочої сили і т.д.) і усунення нерпоізводствених втрат .

Інтенсивний розвиток - підвищення ефективності використання виробничих ресурсів (зростання фондівіддачі , зниження матеріалоємності збільшення продуктивності). На кожну одиницю коштів, вкладених в основні фонди, матеріальні ресурси, в робочу силу необхідно отримати максимальний ефект, тобто результату.

Нарощування обсягів товарної продукції досягається одночасно як за рахунок екстенсивних, так і інтенсивних факторів.

На випуск товарної продукції і її приріст впливають:

-забезпеченість основними фондами та ефективність їх використання;

- забезпеченість матеріальними ресурсами та ефективність їх використання;

- забезпеченість персоналом , робочою силою , ефективність його використання.

На сьогоднішній день на ПрАТ «Придніпровське» не повною мірою використовується система показників інтегрального використання основних фондів. Це такі показники як: коефіцієнт інтегрального використання устаткування, фондівіддача, фондомісткість, рентабельність основних фондів (основного капіталу) і т.п.

Пропонується введення на ПрАТ «Придніпровське» розрахунку показників інтегрального використання основних виробничих фондів (як добуток коефіцієнтів інтенсивного і екстенсивного використання обладнання) для комплексної характеристики експлуатації основних засобів за часом і продуктивності (потужності).

Розглянемо коефіцієнти інтенсивного, екстенсивного та інтегрального використання виробничих потужностей ТОВ «Ліском-Шпон». Виходячи з проведених розрахунків можна зробити висновок

про те, що ступінь завантаження виробничих потужностей за часом і потужності становить 83,5 %. Значення цього показника завжди нижче значень двох попередніх, так як він враховує одночасно недоліки і екстенсивного та інтенсивного використання обладнання.

Використання даної методики в практичній діяльності ПрАТ «Придніпровське» дозволить підприємству більш ефективно використовувати основні виробничі фонди.

До аналізу основних засобів необхідно звертатися при вивченні собівартості продукції, розподілу і використання прибутку, при аналізі обсягу випуску продукції та інвестиційних проектів. Оснащеність підприємства устаткуванням і ефективність його використання впливають на ефективність використання трудових ресурсів, на розмір матеріальних витрат і зрештою на фінансовий стан підприємства.

«Найважливішим показником використання основних засобів є фондівдача, оскільки із збільшенням фондівдачі підвищується ефективність використання основних засобів.

Підвищення фондівдачі основних виробничих фондів досягається за рахунок наступних чинників, які можна об'єднати в такі групи: фактори, що відображають рівень безпосереднього використання діючих основних засобів за часом і потужністю: підвищення змінності, зниження внутрізмінних простоїв, підвищення продуктивності машин, устаткування і транспортних засобів, своєчасна і комплектна поставка матеріалів, конструкцій і деталей, обладнання, що підлягає монтажу; фактори, що відображають організаційні заходи та управління: вдосконалення організаційної структури управління, рівень концентрації, рівень спеціалізації, вдосконалення планування та управління, постійне здійснення наукової організації праці, впровадження автоматизованих систем управління, впровадження прогресивних форм організації праці; фактори, що відображають соціальні та економічні умови працюючих в ПрАТ «Придніпровське»:

рівень кваліфікації робітників, виробничі умови для виконання робіт, вдосконалення обліку, контролю та аналізу роботи парку машин і механізмів, побутові умови, матеріальне стимулювання працюючих, моральне стимулювання працюючих за краще використання основних виробничих фондів; фактори, що виражають вплив оновлення основних фондів у процесі їх відтворення: фондомісткість, вибуття основних фондів внаслідок морального і фізичного зносу, темпи оновлення основних фондів, загальна структура фондів, структура фондів за їх групами.» [14, с.92]

ВИСНОВКИ

До основних засобів належать матеріально-технічна база будь-якого підприємства. Вони втілені в реальні засоби праці, зберігають свою форму протягом довгого часу і переносять свою вартість на свою продукцію в розстрочку. Основні виробничі фонди - це фонди, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або створюють умови для виробничого процесу. Розрізняють активну і пасивну частину основних фондів. Чим вище частка активної частини фондів, тим більше можливостей, наявних у розпорядженні компанії для збільшення виробництва. Є ряд факторів, які впливають на ефективність основних засобів: структура активів, їх продуктивність капіталу, екстенсивне та інтенсивне час роботи обладнання і т.д. Тому необхідно для підвищення ефективності використання основних виробничих фондів проводити модернізацію виробництва, придбання нового обладнання і технологій. Це призведе до підвищення виробничої потужності обладнання, що приведе до покращення, високотехнологічних товарів, збільшення замовлень і доходів від продажу цього продукту.

Існують різні методи обліку та оцінки основних засобів. Виконаних в натуральній і грошовій формі. Серед них такі види оцінки: первісна, відновлювальна, залишкова, ліквідаційна та ринкова.

Особливістю основних засобів є їх багаторазове участь у процесі виробництва, в результаті чого вони зношуються. Існують два види зносу - як фізичні, так і моральні. У грошовій формі виражений знос називається амортизацією, яка включена у вартість всієї продукції на основі норм амортизації. Практика передбачає два види нарахування амортизації: пропорційні і регресивні методи (або методи прискореної амортизації).

Більш ефективно використання основних фондів грає важливу роль у досягненні високого рівня ефективності в цілому. Набір

показників, які вимірюють ефективність використання основних засобів, ділиться на дві групи: витратні (економічні) і техніко-економічні.

Система удосконалення основних засобів включає в себе технічне удосконалення засобів праці, збільшуючи час роботи машин і устаткування, а також поліпшити організацію та управління.

Основне завдання проведення аналізу основних виробничих фондів являє собою визначення забезпеченості підприємства і його структурних підрозділів основних фондів і рівень їх використання по узагальнюючих і детальних показниках.

Провівши аналіз даного підприємства, можна констатувати такі зміни в балансі основних виробничих фондів, як збільшення частки будівель, машини та обладнання збільшилися частки інших необоротних активів. У структурі основних засобів змінилася частка будівель і споруд збільшившись на 2,23% у загальній вартості основних засобів. У цьому випадку частка машин і обладнання та інших основних засобів збільшилась, відповідно, 0,2% і 0,21%.

В цілому, результати аналізу забезпечення підприємства основних засобів можна зробити висновок, що підприємство повністю забезпечена необхідними для управління виробництвом основними засобами. Зміни загальної величини і елементів основних засобів пов'язані з необхідністю модернізацією застарілого технологічного обладнання. Тому було запропоновано провести модернізацію технологічного обладнання на дільниці надання послуг по обслуговуванню та ремонту транспортних засобів.

Провівши розрахунки економічної ефективності оновлення основних виробничих фондів підприємства, було встановлено що термін окупності, за нашими розрахунками становитиме 1,65 років. Тому, заходи покращення використання основних виробничих фондів мають практичне значення для підприємства.

Список використаної літератури

1. Азізова К. М. Система контролінгу капіталу підприємства / К. М. Азізова // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Серія : Економічні науки. – 2010. – № 1 (37). – С. 75 – 83.
2. Адвокатова Н.О. Застосування краудфандингу як активізатора підприємницької діяльності / Н.О. Адвокатова, А.С. Карнаушенко // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2020. Т. 25. Вип. 1 (80). с. 191-197
3. Гелевачук З. Й. Перспективні напрями розвитку експортного потенціалу гірничо-збагачувальних підприємств / З. Й. Гелевачук // Інноваційно-інвестиційні, ресурсні та управлінські складові розвитку підприємств-учасників інтеграційних об'єднань / під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. — Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2013. – С.107–116.
4. Гелевачук З. Й. Позиціонування вітчизняних гірничовидобувних підприємств на світовому ринку залізорудної продукції / З. Й. Гелевачук // Формування ринкової економіки. Спецвипуск : «Економіка підприємства : теорія та практика». – 2012. – С. 63–72.
5. Загорняк Н. Б. Споживацька цінність у системі управління організацією : компас для нової реальності у боротьбі за ринкові можливості/ Н. Б. Загорняк // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 164–171.
№ 3. – С. 56–61.
6. Іщенко М. І. Матеріально-технічний базис забезпечення фінансово-економічних результатів гірничо-збагачувальних комбінатів / М. І. Іщенко // Вчені записки «Університету КРОК» : зб. наук. праць. – К., 2013. – Вип. 34. – С. 123–131.
7. Карнаушенко А. С. Шляхи розвитку селенгу та лізингу у

аграрних підприємствах України / А. С. Карнаушенко, В. С. Петренко // Вісник Одеського національного університету.- 2013.- Т. 18, Вип. 4/2.- С. 31-34.

8. Карнаушенко А. С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області / А. С. Карнаушенко, В.С. Петренко // Вісник Одеського національного університету.- 2014.- Т. 19, Вип. 1/1.- С. 171-174.

9. Коваль З.О. Оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій / З. О. Коваль // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2011. – № 714. – С. 348–357.

10. Криворучкіна О. В. Економічна логіка ресурсних трансформацій на підприємстві / О. В. Криворучкіна, Н. В. Віннік / Вісник Криворізького економічного інституту КНУ : зб. наук. пр. – 2013. – № 2. – С. 49–53.

11. Кривошеєва А. О. Про необхідність нормування витрат рудної сировини у гірничо-збагачувальному виробництві / А. О. Кривошеєва // Економіка : проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 108. – С. 8–14.

12. Кругла Н. М. Особливості визначення та обґрунтування оцінки економічних результатів діяльності підприємств / Н. М. Кругла // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №5 (35). – С. 104–109.

13. Мармуль Л.О. Стратегічне позиціонування підприємств з іноземними інвестиціями в аграрній сфері економіки / Л.О. Мармуль, В.С. Петренко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2017. – № 4 (40). – С. 43-48

14. Мартин Дж. Д. VBM – управління, що базується на вартості : корпоративна відповідь революції акціонерів / Дж. Д. Мартин, Дж. Вільям Петті; [пер. з англ. за наук. ред. О. Б. Максимової, І. Ю. Шарапової]. – Дніпропетровськ : Баланс Бізнес

Букс, 2006. – 272 с.

15. Матукова Д. Г. Еколого-економічне управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Д. Г. Матукова. – К., 2014. – 18 с.

16. Мельничук Д. П. Капітал як базова категорія економічної науки : сучасні підходи та відображення у теорії людського капіталу / Д. П. Мельничук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 2 (23). – С. 181–188.

17. Мендрул О. Г. Еволюція та сучасний стан ресурсних концепцій управління підприємством [Текст] / О. Г. Мендрул, Т. О. Крючковська // Новітні тенденції розвитку управління підприємствами / О. С. Федонін, Г. О. Швиданенко та ін. – К. : КНЕУ, 2011. – С. 130–136.

18. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємства : [навч. посіб.] / О. Г. Мендрул. – К. : КНЕУ, 2011. – 538 с.

19. Мірошніченко О. Ю. Управління ресурсами підприємства : [навч. посіб.] / О. Ю. Мірошніченко, Н. В. Ревуцька, О. М. Гончарова. – К. : ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2014. – 217 с.

20. Мішин Ю. Р. Формування соціального капіталу підприємства / Ю. Р. Мішин // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 35. – С. 120–126.

21. Музиченко А. С. Стан та тенденції розвитку гірничо-металургійного комплексу України / А. С. Музиченко // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 25–31.

22. Новикова І. В. Стратегічна цінність як основа оцінки ефективності інвестиційної діяльності / І. В. Новикова // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2011. – № 4. – С.

103–111.

23. Нусінов В. Я. Організаційні засади створення інформаційної підсистеми стратегічного управління в умовах гірничо-збагачувальних підприємств України / В. Я. Нусінов, А. А. Варава // Економіка промисловості. – 2012. – № 3–4. – С. 201–207.

24. Нусінов В. Я. Удосконалення методичних підходів до ідентифікації стадій життєвого циклу вертикально-інтегрованої структури / В. Я. Нусінов, Д. В. Колесніков // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2013. – № 4. – С. 36–44.

25. Огонь Ц. Г. Ефективність механізму фінансового забезпечення розвитку мінерально-сировинної бази / Ц. Г. Огонь // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 3 (129). – С. 117–129.

26. Олексюк О. І. Економіка результативності підприємства / О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2008. – 262 с.

27. Олексюк О. І. Результативність діяльності підприємства : дис. ... доктора техн. наук: 08.00.04/ Олексюк Олексій Іванович. – К., 2009. – 459 с.

28. Олійник Т. А. Технологія комплексного використання техногенної сировини ПАТ «ПівнГЗК» / Т. А. Олійник, Л. В. Скляр, Н. В. Кушнірук, І. О. Нагнибіда // Качество минерального сырья : сб. науч. трудов. – Кривой Рог, 2014. – С. 548–552.

29. Офіційний сайт Метінвесту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.metinvestholding.com/ua>.

30. Петренко В.С. Еколого-економічна ефективність діяльності спільних аграрних підприємств / В.С. Петренко // Молодий вчений: наук. жур. – № 11 (51). – 2017. – С. 1261-1265.

31. Петренко В.С. Особливості трансформації багатонаціональних підприємств в умовах впливу зовнішнього середовища / В.С. Петренко // Бізнес інформ: наук. жур. – № 3 (482). – 2018. – С. 231-236.

32. Руснак А.В. Страхування ризиків сільськогосподарських підприємств в Україні / А.В. Руснак, В.С. Петренко, А.С. Карнаушенко // Інвестиції: практика та досвід. Серія "Економічні Науки". – № 19. – 2018. – С. 5-11.

33. Руснак А.В. Legislative support of innovation activity in Ukraine: problems and ways to overcome them / В.С. Петренко, А.В. Руснак, А.С. Карнаушенко // Ефективна економіка електрон. наук.-практ. жур. – №10. – 2018.– Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/4.pdf

34. Melnykova K., Petrenko V. Formation of vertically integrated agrarian enterprises with foreign capital //Technology transfer: innovative solutions in Social Sciences and Humanities. – 2018. – С. 13-15.

35. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – London, 2019. – № 23. – Special Issue 2. – Access mode: <https://www.abacademies.org/articles/formation-of-account-ofreservoir-expenses-model-8224.html>.

36. Petrenko V., Karnaushenko A. JOINT ENTERPRISES IN FOREIGN TRADE. ACTIVITY OF UKRAINE. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol. 3, No. 5, p. 203-207.